

Laiteturvallisuutta kehitetään kansallisesti

Teksti: Mari Plukka, laatujohtaja, Vaasan keskussairaala, Pohjanmaan hyvinvointialue ja **Merja Jutila**, potilasturvallisuuskordinaattori, Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskus

Laiteturvallisuuden kehittäminen on noussut terveydenhuollon organisaatioissa yhdeksi ajankohtaisimmista turvallisuuden kehittämisalueista. Sosiaali- ja terveysministeriön Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategiakin nostaa sitä keskiöön. Oman haasteensa on tuonut yhtenäisen mallin puuttuminen kansallisella tasolla.

Vuoden 2019 kesällä laiteturvallisuusteemaa tuotiin esiin laajemmin, kun Keski-Suomen sairaanhoitopiiri kutsui laiteturvallisuudesta kiinnostuneet henkilöt yhteisen pöydän ääreen keskustelemaan asiaan liittyvistä haasteista. Jo tässä ensimmäisessä yhteisessä laiteturvallisuuden verkostoitumistapaamisessa huomattiin, että laiteturvallisuus on hyvin moniulotteinen ja kompleksinenkin asia.

Laiteturvallisuuden osaamiselle tarvitaan ohjausmateriaalia ja kriteerit

Laiteturvallisuusverkosto on jatkanut tapaamisia säännöllisesti. Myös Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksen osaamisen varmistamisen kehittämisselityksellä laiteturvallisuus on nostettu yhdeksi ensimmäisistä kehittämisalueista.

Yhdeksi tärkeimmistä kehittämistarpeista todettiin kansallisen tason ohjausmateriaalin laatiminen. Laiteturvallisuusverkostosta otettiin yhteyttä Fimeaan ja yhteistyö alkoi yhtenäisen laiteturvallisuuden oppaan kirjoittamisella. Opasta laaditaan nyt moniammatillisessa yhteistyössä.

Eräs laiteturvallisuuden kehittämisen keskeisistä ongelmista on ollut, että missään ei ole määritelty, miten laiteosaaminen tulisi varmistaa. Tätä on lähdetty ratkaisemaan kansallisesti, jotta laiteturvallisuuden osaamisen kriteerit olisivat samanlaiset organisaatorajoista huolimatta. Kansallisia linjauksia työstävät nyt laiteturvallisuuden ammattilaiset ja heidän toimintaansa tukee sekä

ohjeistaa Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksen koordinoima ohjausryhmä.

Osaamiskriteerien määrittely antaa organisaatioille yhteismitalliset raamit osaamisen varmistamisen menettelytapoihin. Laiteturvallisuudessa on kuitenkin muistettava laajempikin näkökulma.

Turvallisuusasiat huomioitava jo laitteiden hankintoja suunniteltaessa

Laiteturvallisuuden kehittäminen tulee aloittaa laitteiden hankintaprosessista. Hankinnat vaikuttavat suoraan siihen, miten paljon erilaisia laitteita yksiköissä on käytössä ja samalla siihen, kuinka moneen laitteeseen käyttäjän täytyy tutustua. Hankinnan kriteereitä mietittäessä on hyvä pohtia myös laitekannan yhtenäistämisen tuomia hyötyjä.

Laitteiden turvallinen käyttö on mitä suurimmassa määrin työturvallisuusasia. Seuraukset voivat olla vakavia, jos laitetta ei osata käyttää tai ei ymmärretä sen käyttötarkoitusta tai -periaatetta. Työntekijän loukkaantumiseen on johtanut esimerkiksi se, että ei olla tiedetty MRI-laitteen toimintaperiaatetta ja laitteen toimintakenttään on tultu magneettisen materiaalin kanssa.

Laiteturvallisuus on siis monitahoinen asia, johon kukin meistä voi vaikuttaa. Tiedon lisääminen – muun muassa osaamiskriteereitä muodostamalla – tähtää potilaan, asiakkaan ja henkilökunnan turvallisuuden lisäämiseen. ○

Hybridileikkauksalissa toimiminen vaatii paljon laiteosaamista.